

NOTAT

Miljø- og Fødevareministeriet
Miljøstyrelsen

NOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

Kommissionens forslag til reviderede EU miljømærkekriterier for produktgruppen *fodtøj* i den europæiske miljømærkeordning, Blomsten.

1. Resume (Komitésag)

Kommissionen har fremsat forslag til reviderede EU miljømærke kriterier for fodtøj, der har hjemmel i artikel 7 og 8 i Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EF) Nr. 66/2010 af 25. november 2009 om EU-miljømærket. Overordnet stiller forslaget krav til de væsentligste miljøpåvirkninger i hele fodtøjets livscyklus, dvs. i forhold til råvarer, produktion, brugsfase og efter brug. Udover miljøkrav stilles der også kvalitetskrav.

Der er afstemning i komiteen den 27. november 2015.

Nærværende forslag om reviderede EU miljømærkekriterier for fodtøj vurderes at påvirke beskyttelsesniveauet positivt.

Der er ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for regioner, kommuner, staten eller erhvervslivet.

Regeringen er positiv overfor forslaget, idet forslaget miljømæssigt bevæger sig i en god retning, herunder, at der nu stilles krav om, at træ eller kork i miljømærket fodtøj skal komme fra bæredygtigt skovdrift.

Regeringen agter derfor at stemme for Kommissionens forslag.

2. Baggrund

Den 30. oktober 2015 sendte Kommissionen nærværende forslag om reviderede EU miljømærkekriterier for fodtøj, der har hjemmel i artikel 7 og 8 i Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EF) Nr. 66/2010 af 25. november 2009 om EU-miljømærket. Beslutningsforslaget skal til afstemning den 27. november 2015 i Kommissionens forskriftudvalg for EU's miljømærke, Blomsten.

Forskriftudvalget træffer afgørelse i sager om miljømærkekriterier efter forskriftprocedure med kontrol (art. 5a i Rådets afgørelse 1999/468/EF, som ændret ved Rådets afgørelse 2006/512 af 17. juli 2006), jf. art. 16, stk. 2 i miljømærkeforordningen. Hvis der i komiteen er kvalificeret flertal for et forslag, udsteder Kommissionen beslutningen, når Parlamentet har gennemført en legalitetskontrol af forslaget indenfor tre måneder. Opnås der ikke kvalificeret flertal i komiteen, forelægger Kommissionen sagen for Rådet, og underretter samtidig Europa-Parlamentet. Hvis der i Rådet er kvalificeret flertal imod et forslag, skal Kommissionen behandle sagen på ny. Vedtager Rådet forslaget med kvalificeret flertal eller udtaler Rådet sig ikke inden en frist på højst to måneder, kan Kommissionen udstede

beslutningen, når Parlamentet har gennemført en legalitetskontrol af forslaget inden for fire måneder fra Kommissionens forelæggelse.

3. Formål og indhold

Forslaget til miljømærkning af fodtøj omfatter: fodtøj i bred forstand¹, inklusiv sikkerhedsfodtøj omfattet af direktiv 89/686/EØF.

Følgende produkttyper er specifikt udelukket: fodtøj som indeholder elektronik, engangsfodtøj/overtrækssko, fodtøj til legetøjsformål, samt sokker som har påsat sål. Kommissionen foreslår, at kriterierne er gyldige i fire år fra vedtagelsen.

Overordnet stiller forslaget krav til de væsentligste miljøpåvirkninger i hele fodtøjets livscyklus, dvs. råvarer, produktionsprocesser, brugsfasen og efterbrugsfasen. Udover miljøkrav stilles der også kvalitetskrav.

Miljøfarlige stoffer

Kriterierne begrænser eller udelukker miljø- og sundhedsskadelige stoffer i produktionen og produktet.

Basiskrav. Alle kemiske stoffer (herunder flammehæmmere, VOC'er mm.), der lever op til definitionen som *særligt problematiske stoffer* (SVHC'er) og samtidigt er *optaget* på EU's REACH kandidatliste må ikke anvendes i komponenter eller materialer, der indgår i miljømærket fodtøj i koncentration over 0,10 %.

Homogene komponentdele (under 3 % (vægt) i *yderdelen* af fodtøjet, dvs. sål og overdel af fodtøjet) skal ikke leve op til nedenstående miljøkrav.

Anvendelsen af kemiske stoffer og blandinger, der er miljøfareklassificeret er som udgangspunkt udelukket i et EU miljømærket fodtøj, men kan undtages fra miljømærkekravet, såfremt det ikke teknisk er muligt at substituere stoffet. Til dette brug er der til kriterierne tilknyttet en *kemikalierestriktionsliste*, der dels kan undtage kemikalier og blandinger fra basiskravet, men også stille yderligere anvendelsesbegrænsninger.

Eksempler på sådanne kemiske stoffer, der er undtaget er fx nikkel i metaldele af rustfrit stål.

Udvalgte stoffer i øvrigt:

APEO'er og nonylphenoler må ikke indgå i de kemiske stoffer som anvendes ved produktionen af læder eller tekstil. Grænseværdien er 25 mg/kg for tekstil og 100 mg/kg for læder.

Biocider må ikke anvendes i fodtøj med henblik på en desinficerende funktion. Biocid aktivstoffer anvendt for at undgå mikrobiel vækst under transport/opbevaring af råvarer/mellemprodukter/endeligt produkt skal være godkendt til formålet, enten via biociddirektivet (98/8/EF) eller biocidproduktforordningen (528/2012). Klorfenoler, organotinforbindelser, DMFu, triclosan, og nanosølv må ikke anvendes til transport/opbevaring.

¹ Europa-Parlamentets og Rådets Direktiv 94/11/EF af 23. marts 1994 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser vedrørende mærkning af materialer anvendt i hovedbestanddelene af fodtøj med henblik på salg i detaileddet

Ftalater må kun anvendes, hvis de har været risikovurderet og opfylder ovenstående basiskrav for miljøfarlige stoffer. Der er tale om flere stoffer end de ftalater, der er optaget på REACH kandidatlisten, herunder DINP, DNOP og DIDP, der ikke må anvendes i fodtøj til børn under 3 år.

Flammehæmmere må ikke anvendes, medmindre fodtøjet opfylder kategori III i direktiv 89/686/EØF om personlige værnemidler med brandhæmmende funktioner. Anvendte flammehæmmere optaget på REACH kandidatlisten må ikke anvendes.

Kort og mediumlange klorparaffiner (SCCP, MCCP) må ikke indgå i produktionen af læder, syntetisk gummi, plastik, tekstiler eller membraner (coating).

Per- og polyfluorerede stoffer til imprægnering af fodtøjet må ikke anvendes. Ikke-fluorerede imprægneringsmidler skal være let nedbrydelige og have en lav potentiel bioakkumulerbarhed ($\log Kow < 3$).

Fluoropolymer membraner og laminater må anvendes, hvis fodtøjet skal overholde vandtæthedskrav i ISO 20.347. Fluoropolymerer må ikke være baseret på brug af PFOA eller højere homologer.

Organotinforbindelser er begrænset i det færdige produkt op til totalkoncentration på 1 mg/kg.

Formaldehyd er begrænset til et indhold på 20 mg/kg i tekstiler (svarende til detektionsgrænsen), 20 mg/kg i læder i børnesko, 75 mg/kg i inderdelen af skoen og 100 mg/kg i andre dele af skoen.

VOC indholdet må udgøre op til 20 gram pr fodtøj, fx fra lime og finishing.

Udvalgte materialer og krav dertil (herunder proceskrav)

Skovdrift.

Hvis træ og kork udgør over 10 % af materialerne i et miljømærket fodtøj, så skal det være omfattet af et sporbarhedscertifikat, der er udstedt af et uafhængigt certificeringssystem såsom og PEFC, FSC eller lignende, og som garanterer, at træ- og korkmaterialet (hvis det er nyt træ eller kork) er lovligt høstet eller at det er genbrugstræ/kork.

Samtidig skal sporbarhedscertifikatet sikre, at minimum 70 % af træ- og korkmaterialet er enten genbrugsmateriale eller træ/kork fra områder, der er dækket af et gyldigt certifikat for bæredygtig skovdrift, og som er udstedt af et uafhængigt certificeringssystem såsom og PEFC, FSC eller lignende.

Kravene tillader dermed, at op til 30 % af indholdet af træ og kork (som i kompositmaterialer kan være blandinger af træ fra mange kilder) kan hidrøre fra skove, der alene er sikret lovligt høstet, men ikke nødvendigvis har certifikat for bæredygtig drift. Minimumsindholdet kan desuden beregnes som gennemsnit i en løbende produktionslinje efter de regler, der gælder i den relevante certificeringsordning, og skal ikke nødvendigvis være opfyldt i hvert enkelt produkt.

Plast må ikke indeholde REACH kandidatlistestoffer, og kemiske stoffer, der kan miljøfareklassificeres. Det er ikke tilladt at anvende additiver i

plast, der indeholder Cd, CrVI, Pb, Hg og Sn. Blødgjort PVC må ikke indeholde ftalater, som oplyst tidligere.

PVC produktion skal overholde specifikke krav til vinylklorid monomer emission og indhold og i den færdige plast (som anført i EU's BREF dokument for bedste tilgængelige teknik).

Tekstiler skal overholde de væsentligste EU miljømærkekrav, der gælder for tekstiler (2014/350/EU) mht. vådprocesser, farvning og færdiggørelse. Bomuld skal enten være 100 % økologisk bomuld, minimum 20 % IPM bomuld (bomuld med reduceret pesticidanvendelse), eller minimum 70 % genanvendt bomuld.

Læder skal overholde krav til vådprocesser, farvning, garvning, færdiggørelse og test for indhold af bl.a. alkylphenoler, PAH'er og udledning af organisk stof (COD max 200 mg/l) og krom (totalkoncentration max 1 mg/l), og vandforbrug (maksimum 28-80 liter/kg skind/huder) fra garveprocessen afhængigt af typen af skind/huder.

Læder må ikke stamme fra dyr opført på IUCN-listen som rødlisteart (truet dyreart).

Emballage til selve fodtøjet (skoæske + fyld). Pap/papir og plast skal være baseret på hhv. 100 % og 80 % genbrugsmateriale.

Kvalitet og holdbarhed. Krav til det færdige produkt

Funktion og holdbarhed af fodtøjet skal dokumenteres, afhængigt af typen.

CSR og arbejdsforhold. Der er indført et nyt krav om social ansvarlighed med fokus på arbejdsforhold. Kravet omfatter ILO's kernekonventioner dækker de steder, hvor slutproduktionen/færdiggørelsen af fodtøjet foretages. Dokumentation er baseret på 3.parts certificering.

Information til brugeren skal indeholde instruktion i pleje og vedligehold, information om at reparation er bedre for miljøet end at købe nyt fodtøj, samt at fodtøjet skal afhændes korrekt til genbrug efter brug.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Miljømærkeordningen er frivillig. Beslutninger om miljømærkekriterier i medfør af EU's miljømærkeforordning er direkte gældende i EU medlemslandene.

7. Konsekvenser

Forslagets lovgivningsmæssige konsekvenser. Jf. afsnit 6, er Kommissionens beslutninger om miljømærkekriterier direkte gældende i EU medlemslandene, og indebærer ingen ændringer i danske love og/eller bekendtgørelser.

Statsfinansielle konsekvenser. Forslaget vurderes ikke at have væsentlige statsfinansielle konsekvenser.

Erhvervsadministrative konsekvenser.

Forslaget vurderes ikke at have væsentlige erhvervsadministrative konsekvenser.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Kommissionen redegør ikke for de økonomiske konsekvenser i ændringsforslaget til Kommissionsbeslutningen, men forslaget vurderes ikke at have økonomiske og administrative konsekvenser for stat, regioner og kommuner.

Beskyttelsesniveauet

Nærværende forslag vurderes at påvirke beskyttelsesniveauet positivt, idet der er tale om reviderede kriterier for fodtøj baseret på nyeste viden, der skærper de nugældende kriterier.

8. Høring

Forslaget har været i høring i EU miljøspecialudvalget den 16. – 18. november 2015. Der er ikke indkommet substantielle bemærkninger. Forslaget er desuden sendt til orientering til medlemmerne af Danmarks Miljømærkenævn, den 30. oktober 2015.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Forslaget har været til forhandling i EU miljømærkets tekniske arbejdsgruppe med bistand fra EU Kommissionens Joint Research Centre, og involvering af europæiske miljø-, industri- og brancheorganisationer. Forslaget forventes vedtaget af medlemslandene, men idet Kommissionen i nærværende forslag har hævet kravet til andelen af økologisk bomuld, kan det ikke udelukkes, at forslaget møder modstand. Dermed er kravet væsentligt forskelligt fra kravet i EU's miljømærkekriterier for *tekstiler*.

I de gældende EU miljømærkekriterier for *tekstiler* er kravet til bomuld *enten* minimum 10 % økologisk bomuld *eller* minimum 20 % IPM bomuld. Det er derudover ikke tilladt at benytte GMO baseret bomuld. I nærværende forslag om kriterier til *fodtøj* er kravet til bomuld *enten* en økologiandel på 100 %, minimum 20 % IPM, eller minimum 70 % genanvendt bomuld. Der stilles ikke krav til GMO frit bomuld, idet Kommissionen har oplyst, at det har vist sig vanskeligt at dokumentere GMO-frit bomuld.

Kommissionen har meddelt, at den forventer at stille ændringsforslag til de eksisterende EU miljømærkekriterier for *tekstiler*, således at kravet til bomuld harmoniseres med nærværende kriterier for *fodtøj*.

Flere medlemslande er reserveret i forhold til en sådan ændring, fordi den foretages på et tidspunkt, hvor EU miljømærkekriterierne for tekstiler er trådt i kraft for godt et år siden og ikke er under revision, og ikke mindst fordi, der allerede er EU miljømærkede tekstilprodukter, der vil være nødsaget til at skulle forny deres miljømærkelicens før kriterierne skal fornyes før tid (disse kriterier løber indtil 4. juni 2018).

10. Regeringens generelle holdning

Danmark hilser Kommissionens forslag velkomment, idet forslaget miljømæssigt bevæger sig i en god retning, herunder, at der nu stilles krav om, at træ eller kork i miljømærket fodtøj skal komme fra bæredygtigt skovdrift. Det er eksempelvis relevant for træsko og fodtøj med (inder-)sål af kork, når disse i visse typer af fodtøj udgør over 10 % af fodtøjet.

Danmark har i forhandlingerne haft fokus på, at miljøfarlige stoffer i videst muligt omfang udelukkes eller begrænses i miljømærket fodtøj. Det er lykkedes ved bl.a., at poly- og perfluorerede stoffer ikke må anvendes til imprægnering af fodtøj, og disse stoffer også begrænses til ganske få anvendelsesområder, hvis de indgår som en membram/laminat i tekstilet.

Flammehæmmere er ligeledes begrænset til fodtøj, der skal overholde bestemmelser om brandhæmning i særligt arbejdsfodtøj.

I forhandlingerne har Danmark støttet videst mulig begrænsning af PVC i miljømærket fodtøj, idet det må forventes, at fodtøj med PVC havner i husholdningsaffaldsfraktionen. EU miljømærket stiller krav til produktionen af PVC og til indholdsstofferne (tungmetaller og ftalater).

Danmark har støttet, at der stilles miljøkrav til emballagen, hvor Kommissionen i EU miljømærkearbejdet oftest fremfører, at emballagens miljøbelastning fylder meget lidt i et produkts samlede miljøpåvirkning. Nærværende forslag stiller krav om en høj andel af genanvendt pap/papir og plast i emballagen. I forhold til forbrugeren kan det være et vigtigt signal at sende.

Regeringen kan umiddelbart støtte nærværende forslag, selvom der kan være bekymring om det hævdede krav til brug af økologisk bomuld i forslaget, der skal til afstemning; og nu skal udgøre 100 %.

Bomuld udgør ikke hovedbestanddelen i fodtøj, og der kan i stedet for økologisk bomuld anvendes IPM bomuld. Regeringens bekymring er primært relateret til Kommissionens ønske om at hæve økologiandelen i EU miljømærkekriterierne for *tekstiler*. Det kan være et indgribende skridt for nuværende licenshavere af EU miljømærkede tekstiler, hvor bomuld udgør en vigtig andel og kan risikere at få EU miljømærkelicenshavere til at opsigte deres licenser.

Regeringen forudser, at der op til afstemningen af nærværende Kommissionsforslag kan blive stillet krav fra flere EU medlemslande om, at kravet til andelen af økologisk bomuld i EU miljømærkekriterierne for fodtøj bliver ført tilbage til det nuværende krav, der stilles i kriterierne for EU miljømærkede tekstiler. Af hensyn til nuværende licenshavere af EU miljømærkelicens til tekstiler vil regeringen gå i dialog med Kommissionen om eventuelle ændringer i bomuldskravet for at sikre, at sådanne ændringer ikke får utilsigtede konsekvenser.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketinget.